

zaaknummer 2011 T 494

datum: 18 december 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven,

tegen:

[naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Nederlandse Provincie Karmelieten.

Hetgeen hierna wordt weergegeven betreft telkens een zakelijke weergave.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 31 mei 2012. Op 1 augustus 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie binnengekomen van de Nederlandse Provincie Karmelieten, opgesteld door pater [naam]. onder verantwoordelijkheid van pater [naam]., Prior Provinciaal.

Op 1 november 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. N.D. Geraads voornoemd. Namens de congregatie zijn verschenen pater [naam] voornoemd en pater [naam] voornoemd.

2. De klacht

2.1 Klager is in [jaar] aan het begin van het schooljaar gestart op het gymnasium in het seminarie van de Karmelieten in [plaats]. Klager kwam uit een katholiek gezin uit [plaats]. Op dit seminarie is klager seksueel misbruikt door aangeklaagde. Dat ging als volgt in zijn werk. Op het seminarie was een grote slaapzaal die verdeeld was in hokjes. Klager had een eigen hokje dat zijn slaapkamer was. De ruimte was zeer gehorig, omdat de afscheidingen van de afzonderlijke hokken niet doorliepen tot aan het plafond. Aangeklaagde kwam 's avonds naar het slaaphok van klager en begon dan aan klager te 'friemelen'. Op enig moment deed aangeklaagde ook de broek van klager naar beneden en begon dan aan het geslachtsdeel van klager te zuigen. Zodra klager tegenstribbelde of aangeklaagde wegduwde, verliet aangeklaagde de ruimte weer. Wanneer klager ziek was en om die reden overdag in zijn bed

moest blijven, moest klager naar het nachtverblijf van aangeklaagde komen. Hij moest zich daar dan helemaal uitkleden en wassen. Aangeklaagde keek hierbij toe terwijl hij op een stoel of op bed zat. Ook probeerde aangeklaagde klager aan te raken waarbij klager terugdeinsde. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klager desgevraagd nog aangevuld dat hij aangeklaagde herkende omdat er nachtverlichting in zijn kamer was.

Ten aanzien van de periode van het misbruik heeft klager ter zitting naar aanleiding van de inhoudelijke reactie aangegeven dat hij niet in [jaar], zoals in het klaagschrift vermeld, maar in [jaar] naar het seminarie is gegaan en rond Pasen [jaar] van school is vertrokken. Al met al hebben de gebeurtenissen zich circa eenmaal per week gedurende anderhalf jaar voorgedaan. Het misbruik begon vrijwel meteen bij aanvang van de periode dat klager op het seminarie kwam. Klager weet nog dat hij met Pasen [jaar] een brief meekreeg en dat hij daarna niet meer mocht terugkomen zonder opgaaft van redenen. Klager weet ook nog dat zijn schoolresultaten aanvankelijk goed waren maar naarmate hij langer op het seminarie verbleef slechter werden omdat hij zich niet kon concentreren.

Ter zitting heeft klager aangegeven dat hij zijn kinderen en zus op een gegeven moment over het misbruik verteld heeft. Zijn zus heeft hier ook nog met een andere zus over gesproken. Zijn oudste zoon en zus menen dat zijn woede-uitbarstingen te verklaren zijn als gevolg van de gebeurtenissen. Recent heeft hij zijn persoonlijke verhaal op papier gezet en dat heeft hem geholpen om de gebeurtenissen te verwerken. Dit verslag heeft klager ter zitting overgelegd.

Ter zitting van de Klachtencommissie bleek dat een aantal aanvullende stukken die de juridisch adviseur had opgestuurd, de leden van de Klachtencommissie niet hebben bereikt. De vertegenwoordigers van de Orde hebben deze wel ontvangen. Ter zitting zijn deze bescheiden alsnog overlegd. Het betreft achtereenvolgens een machtiging van klager d.d. 17 augustus 2012 om medische stukken toe te zenden aan de Klachtencommissie, een persoonlijk schriftelijk verslag van klager van 17 september 2012, een uittreksel uit de gemeentelijke basisadministratie van klager waaruit blijkt dat klager op 21 oktober 1954 op het adres van het seminarie is ingeschreven, en een afschrift uit het medische dossier van klager, met daarin gedateerd 20 december 2004, onder meer de volgende aantekening van zijn huisarts: “(...) Sinds 12^e jaar al mis. (Sex. misbruik door geestelijken op kostschool). (...)”. Ter zitting is klager in de gelegenheid gesteld om alsnog een verklaring van zijn zus te verkrijgen en medische informatie bij de GGZ op te vragen.

2.2 Klager heeft in zijn leven veel moeite gehad met het aangaan van relaties en het uiten van emoties. Hij is tweemaal getrouwd geweest en heeft drie kinderen. Hij is altijd gevluht in zijn werk; zolang hij werkte kon hij zijn psychische klachten wegduwen. Toen hij op een gegeven moment met pensioen ging en thuis was, veranderde dit. Hij kreeg herbelevingen en kon zich niet meer concentreren. In deze fase heeft hij voor het eerst met zijn zus over het seksueel misbruik gesproken. Hij is vervolgens naar zijn huisarts gegaan en die heeft hem doorverwezen naar de GGZ. Aanvankelijk had hij begeleiding van een psychiater en een psycholoog maar hier heeft hij niet veel baat bij gehad omdat het tussen hen niet klikte. Tot op heden staat hij eens per week onder begeleiding van de GGZ. Zij bieden hem daar ook praktische hulp, zoals het afwikkelen van zijn administratie. Door zijn concentratieverlies kan hij bijvoorbeeld niet de krant lezen. Door het in gang zetten van de onderhavige procedure en de media-aandacht, merkt klager dat hij het weer moeilijker heeft.

2.3 Klager wenst dat de Katholieke Kerk zich bewust wordt van de problemen die zich op grote schaal hebben voorgedaan. Dit kan alleen als slachtoffers zich melden. Daarom voelde klager zich moreel verplicht om een klaagschrift in te dienen. Het verkrijgen van een

financiële compensatie is niet zijn primaire doel, wel wil klager graag gebruik maken van de compensatieregeling.

3. Inhoudelijke reactie

Vooropgesteld moet worden dat aangeklaagde is overleden en zelf geen verweer meer kan voeren. Pater [naam] voornoemd heeft uitgebreid onderzoek verricht waaruit het volgende naar voren kwam. Aangeklaagde was docent in [plaats] van [datum] tot [datum], andere bronnen spreken van [datum]. Daarna is aangeklaagde overgeplaatst naar [plaats] waar hij van [jaar] tot [jaar] gewerkt heeft. Er zijn voorts gesprekken gevoerd met nog in leven zijnde voormalige collega's van aangeklaagde. Zo heeft de voormalige Prior Generaal van de Orde verklaard geen enkele feitelijke aanwijzing te kennen aangaande het gestelde seksueel misbruik maar wel 'lang geleden' en 'bij gerucht' te hebben vernomen dat aangeklaagde als hobby fotografeerde en naaktfoto's zou hebben gemaakt of ontwikkeld.

Daarnaast heeft een oud collega-docent aan pater [naam] verteld dat hij in [jaar] heeft gehoord dat 'deze overplaatsing te maken zou hebben gehad met grensoverschrijdend gedrag'. Van de kant van de overige ondervraagde medebroeders zijn geen aanwijzingen voor seksueel misbruik naar voren gekomen.

De Nederlandse Karmelprovincie wijst iedere vorm van seksueel misbruik categorisch af en stelt zich op het standpunt dat hetgeen door klager is omschreven in de klacht valt aan te merken als seksueel misbruik. In de archieven en uit de gesprekken met medebroeders zijn behoudens hetgeen hierboven is weergegeven, geen aanwijzingen gevonden dat aangeklaagde zich hieraan schuldig heeft gemaakt. Het is aan de Klachtencommissie om hier een oordeel over te geven. Tevens wordt vermeld dat tijdens het onderzoek in de onderhavige zaak, een nieuwe melding jegens aangeklaagde is binnengekomen. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft pater [naam] voornoemd nog naar voren gebracht dat hij en pater [naam] klager geloven maar dat zij dit niet met objectieve gegevens kunnen staven.

4. De beoordeling

4.1 Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde handelingen, zoals het veelvuldig moeten dulden dat aangeklaagde het geslachtsdeel en/of lichaam van klager betastte en aan het geslachtsdeel van klager likte en/of zoog en voorts het moeten dulden dat klager zich in het bijzijn van aangeklaagde moest uitkleden en wassen, moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3 Er zijn bijna [aantal] jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Door het overlijden van aangeklaagde, kan hij ten aanzien van deze feiten niet meer bevraagd worden. Wel is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal verteld heeft.

Voorts ondersteunt de klacht van [naam] van 25 mei 2012 het verhaal van klager. Ook de heer [naam] klaagt over soortgelijke handelingen en gedragingen van aangeklaagde. Daarnaast heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van het uittreksel uit het medisch dossier, aangelegd door klagers huisarts, en van de brief van de heer [naam], GZ-psycholoog van 27 november 2012. Uit deze stukken blijkt dat klager tegenover hen reeds in 2004 heeft gesproken over het seksueel misbruik.

Al het bovenstaande in onderlinge samenhang beschouwd brengt de Klachtencommissie tot de conclusie dat voldoende aannemelijk is geworden dat klager seksueel misbruikt is door aangeklaagde zoals omschreven.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde, gelet op de ernst en de duur met gebruikmaking van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie, hoogst kwalijk is geweest.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. De ter zitting van de Klachtencommissie aanwezige paters hebben daartoe al een eerste stap gedaan door het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6 Over het verzoek van klager om financiële compensatie kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Overste kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Nederlandse Provincie Karmelieten, in Nederland de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 18 december 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.